

אין שור מליבדו
עיר יהוד ומיוחדת

בית שלמה

פרוייקט ה'תשנ"ב כסא ו'תשנ"ג דרם רגלי אי ית בית אשר תבנו לי יא ית מקום מנוחתי

פרשת בא תשפ"א
גליון 233
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
הרה"ק רבי משולם זושא ב"ר אהרן יוסף
הרה"ק רבי אברהם משולם זלמן
ב"ר צבי אשכנזי
הרה"ק רבי נתן נטע ב"ר אברהם
הרה"ק רבי משה שיק ב"ר יוסף
הרה"ק רבי משולם זושא ב"ר אליעזר ליפמן
הרה"ק רבי שמוחה בונים ב"ר מנחם מענדל
רבי יוסף ב"ר מרדכי גרשון כ"ץ
אשר בן יעקב משבטי קה
הרה"ק רבי אברהם ב"ר אלכסנדר הכהן
הרה"ק רבי משה יהודה לייב ב"ר יעקב
הרה"ק בבא סאלי ר' ישראל ב"ר מסעוד
הרה"ק רבי יהודה אריה לייב ב"ר אברהם מרדכי
הרה"ק רבי יצחק ב"ר אהרן אריה
הרה"ק רבי חיים צבי ב"ר חנניא יו"ט
הרה"ק רבי ישראל חריף ב"ר שלמה
הרה"ק רבי דוד מלעלוב ב"ר שלמה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל-MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"למען שתי אתתי אלה בקרב" (י', א')

ניתן לפרש בס"ד כי הכתוב רומז על שתי אותות הנזכרות בפרשה זו והם אות התפילין ואות ברית מילה וכך כותב רש"י (י"ב, ו') לעניין מצוות המילה בפרשה "היה ר' מתיא בן חרש אומר הרי הוא אומר (יחזקאל טז ח) ואעבור עליך ואראך והנה עתך עת דדים, הגיעה שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את בניו ולא היו בידם מצוות להתעסק בהם כדי שיגאלו, שנאמר (שם ז) ואת ערום ועריה, ונתן להם שתי מצוות דם פסח ודם מילה, שמלו באותו הלילה, שנאמר (שם ו) מתבוססת בדמיך, בשני דמים, ואומר (זכריה ט יא) גם את בדם בריתך שלחתי אסירך מבור אין מים בו" עכ"ל עוד נוסף בס"ד במילה שתי רמוזים כל האותות שהקב"ה נתן לעם ישראל ש שבת ת

תפילין י יסוד המורה על ברית מילה כנודע וכן סכום גמטריא קטנה של שתי עולה שמונה הרומז על שמונת ימי מילה המורה על אות ברית קודש ועוד שתי ר"ת יום שביעי תשמור רמז לשבת קודש, שתי תפילין יניח היינו אחת ביד ואחת בראש רמז לתפילין, יום שמיני תמול רמז לברית המילה כל הנ"ל מלמד אותנו כי אם נשמור את האותות שנתן הקב"ה לנו אין לנו לחשוש מאותות השמים המסמלים פורענות הבאה לעולם ל"ע כמו שכותב רש"י (בראשית א', י"ד) "והיו לאתת - כשהמאורות לוקין סימן רע הוא לעולם, שנאמר (ירמיה י, ב) מאותות השמים אל תחתו, בעשותכם רצון הקדוש ברוך הוא אין אתם צריכין לדאוג מן הפרענות"

"ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו" (י" ט')

כאשר משה מבקש מפרעה להוציא את בני ישראל לעבוד את הקב"ה שואל אותו פרעה מי ומי ההולכים היינו רוצה לרמוז לו שאולי ישנם אנשים שלא ירצו לקבל את התורה ולא ילכו בדרך ה' כמו שמובא שיקרה בזמן עקבתא דמשיחא במשנה סוטה (ט, ט"ו) "נערים פני זקנים ילבינו זקנים יעמדו מפני קטנים בן מנבל אב בת קמה באמה" ולכן אין צורך שיצאו ממצרים על זאת עונה לו משה כולם יוצאים כל סוגי האנשים ולכן מפרט לו משה רבינו את הנערים הזקנים הבנים הבנות הצאן והבקר שגם הם רומזים על בני אדם שונים כמו שמביא

רש"י בפס' הבא "כאשר אשלח אתכם ואת טפכם. אף כי אשלח גם את הצאן ואת הבקר כאשר אמרתם" ואם תשאל אותי מניין לי שכולם יקבלו על עצמם את התורה עונה לו משה שממילא הקב"ה יכפה עלינו הר כגיגית וכולם יקבלו את התורה זהו שנאמר חג ה' לנו חג כמו חג עוגה מסביבנו כאשר יכפה עלינו הר כגיגית על מנת שנקבל כולנו את התורה ובמסכת שבת מפרש רש"י יגיגית "מיכל גדול ועגול שמטילין בה שכר" ועל זה מסיימת המשנה בסוטה ועל מי יש לנו להשען על אבינו שבשמים והבן

"ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדלה במצרים כי אין בית אשר אין שם מת" (י"ב, ל')

רש"י - הוא. תחלה ואחר כך עבדיו, מלמד שהיה הוא מחזור על בתי עבדיו ומעמידן ניתן לשים לב שמה שנאמר וה' הכה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה ורש"י הקדוש אומר שמדובר על פרעה עצמו שהוא ממש קיבל מכות ולכן קם באמצע הלילה להעיר את עבדיו שאם מצרים היו שמים לב שמתים להם הבכורות מדוע היה צריך פרעה להעיר את כולם אלא פרעה עצמו היה היחידי ששם לב שמשוהו קורה כיוון

שהוא בעצמו היה בכור ולכן היה הוא צריך להעיר את כולם ואז כולם שמו לב באמת שכל הבכורות מתו ולכן אח"כ נאמר ותהי צעקה גדולה וזה גם הדיוק בדברי רש"י שאמר שפרעה קם באמצע הלילה ולא קימה רגילה כי הוא היחיד ששם לב שמשוהו קורה בזמן שכל שאר הבכורות שקבלו מכות מאת ה' יתברך מתו מיד

"ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת חקת הפסח פל בן נכר לא יאכל בו" (י"ב, מ"ג)

וכתב בספר פרדס יוסף "בן נכר - רש"י שהתנכרו מעשיו וצ"ב מדוע דחפה התורה בשתי ידים מפסח הלא חלבנה ג"כ בין סימני הקטורת וכן בערב יום הכיפורים בכל נדרי מתפללים עם העבריינים ורק בחלבנה היה ע"י שחיקה וכתישיה הדק היטב כן לעניין הצטרפות עם כלל ישראל צריך הפושע ישראל להיות נכתש היטב עם אחיו ולהיות להם אח לצרה וכן אם יבואו לבהכ"נ ביה"כ ויתענו אז עלינו לקבל

אותם בזרועות פתוחות משא"כ הבן נכר שבא לאכול הפסח השנה הנצלה עד אכילה ה' נכר בעת שה' קשוי השיעבוד עמד מנגד רק עתה שהכל מוכן בא ג"כ לסעודה ומו"ה לא יאכל בו וזה מוסר לאותם שעומדים מרחוק קודם פסח לכל דברים השייך לחג ומעות חיים ורק לדי' כוסות ושאר מאכלים טובים אצלם יו"ט ועמ"ש ויקהל" עכ"ל

משנת הצדיק - הרב רחמים חי חויתה הכהן צוק"ל זי"ע י' שבט

הרב רחמים חי חויתה היה ראש ישיבה ודיין אב בית דין ורבה הראשי של ג'רבה בתוניסיה תלמידו המובהק וממשיך דרכו של הרב כלפון משה הכהן. לאחר שעלה הרב לארץ ישראל כיהן כרב המושב ב'רניה שבדרום הרב הכהן נולד בג'רבה לרב חנינא ולגזילה, מצד אביו דור שביעי לרב מרדכי הכהן, שהיה דיין בג'רבה, ומצד אמו צאצא של הרב שאול הכהן. בצעירותו התחנך מפי אביו, ובהמשך אצל הרב דוד (דידו) הכהן בשנת 1916 החל ללמוד אצל הרב כלפון משה הכהן. בשנת 1919 נסע לטיפול בתוניסיה לאורך שחלה

בעיניו, שם למד ערבית וצרפתית, והוסמך לשחיטה ובדיקה. על תעודת ההסמכה חתומים הרב אברהם בלעיש, הרב דוד כטורזה, הרב ישועה אלמליח, הרב ישראל זיתן והרב משה שתרונג. בשנת 1920 החל לשמש כסופר בית הדין בגירבא, ובאותה השנה נשא לאשה את סעדו. בשנת 1921 החל לשמש כמורה לתלמידים, ובשנת 1925 החל לשמש כראש ישיבה ששכנה בבית כנסת מקומי בגירבא. מדי יום שיש היה לומד את תורת הקבלה יחד עם רבנים נוספים בבית כנסת מקומי, ביניהם הרב מצליח מאזוז והרב רפאל כרדי צבאן, היה מתכתב רבות בנושאי קבלה עם הרב עובדיה הראיה מארץ ישראל. במשך חייו סבל ממחלות שונות ובעיקר משיגרון וממחלת עיניים, ונאלץ לעבור טיפולים שונים, רובם ללא הצלחה. בשנת 1929 נסע בפעם השנייה לטיפול במחלותיו בתוניס, ופעם נוספת בשנת 1934 בסוף שנת 1951 עלתה משפחתו לישראל, כשבכוונתו לעלות גם הוא מספר חודשים אחריהם. בחורף של שנת 1952 חלה שוב ורותק למיטה, ובקיץ של אותה השנה נסע שוב לתוניס לצורך טיפולים, ושהה שם במשך כשנה. מתוניס נסע לכפר "חמאם אליף" בו היו מעיינות מרפא, ואשתו חזרה מישראל כדי לשהות לצידו. בשנת 1954 נסע בטיסה לצרפת ומשם נסע בהפלגה לנמל חיפה בישראל, והשתכן במושב ברכיה הסמוך לאשקלון, שם מונה לרב המושב. לאחר פטירת רבו, משה כלפון הכהן, נחשב לרבם של יוצאי ג'רבה בישראל ובתפוצות. בזמנו אף הוצע לרב להיות הראשון לציון אך הוא סרב.

עוד מילדותו נודע הרב בגודל שקידתו והתמדתו בתורה כפי המובא בסיפור הבא: חצות לילה השעון שעל הקיר בבית משפחת כהן מורה על השעה שתיים עשרה האב ר' חנינא מרים את עיניו מספרו ורואה מן הצד את בנו שוקד עדיין על תלמודו לאור הנר ולבו מתמלא שמחה על האוצר היקר שזיכהו הקב"ה, מביט האב בבנו בחמלה הלא כל היום לא נח הבן כלל אך לא נתן האב להרהורים אלו להמשיך זמן רב הוא ניגש לבנו ולחש באזנו בני יקירי הלא למדת כל היום וחצי הלילה ללא הפסקה עתה הגיע הזמן ללכת לישון ולנוח לבריאות גופך כדי שתוכל מעט להחליף כוחות חדשים לעבודתו יתברך. הנער חויתה השקדן ידע והבין את כאבו של אביו אך הרגיש שפשוט אינו יכול להתנתק מהגמרא הקדושה ולכן הפציר באביו אנה אבי היקר הנה אני עומד לסיים את הסוגיא תן לי עוד כמה דקות לסיימה כדי שלא אפסיק באמצע עניין בראות אביו את גודל שקידתו הבין לנפשו של הנער ובלב מלא שמחה נתן לבנו עוד פרק זמן ללמוד, אך לאחר זמן מה שוב ניגש אליו ואמר תדע בני כל זמן שאין אתה הולך לישון גם אני אינני יכול לתת תנומה לעפעפי על כן בוא ונלך שנינו לנוח וכשראה הנער חויתה שאביו מתעכב בגללו סגר את הגמרא ונשקה קרא קריאת שמע שעל המיטה כיבה את הנר ועלה על יצועו אך אל לנו לחשוב שרבי רחמים חי חויתה היה פשוט נרדם אלא הוא חיכה שאביו ירדם ואז קם בחשאי והדליק את הנר ושב ללימודו ביתר שאת עד השעות הקטנות של הלילה זה היה סדר יומו של רבי רחמים חי חויתה רק תורה רוב שעות היום בשקידה עצומה בתורת ה' תמימה, מרן הרב עובדיה יוסף ז"ע התבטא עליו וקראו מרן פאר הדור והדרו ואף ביקש כי יתלו תמונה של הרב בחדרו הפרטי היה ידוע בקרב האנשים כי לרבי רחמים הצדיק יש רוח הקודש. מסופר מעשה שהיה על ילדה קטנה אשר נעלמה ממושב סמוך למושב ברכיה, בו כיהן הרב. לאחר ניסיונות וחיפושים מייגעים של המשטרה, המשפחה ותושבי היישוב - החליטו המשפחה לפנות אל רבי רחמים חי חויתה הכהן לקבלת עצה משפחתה של הילדה הגיעה אל ביתו של הרב, וסיפרו לו על הילדה. הרב השיב למשפחה בנחישות רבה: "מהרו אל פרדס פלוני בסמוך לכאן שם תמצאו את הילדה. אבל תודרוזו מהר מהר, לפני שחלילה תאחרו את המועד". ואכן המשטרה ומשפחתה של הילדה הגיעו אל הפרדס המדובר, שם מצאו את הילדה קשורה בחבלים לאחד העצים. כוחות הביטחון שחררו את הילדה הכבולה, אשר החלה לבכות ולזעוק. הילדה סיפרה כי מחבלים ערבים חטפו אותה, וקשרו אותה לעץ הזה. היא אמרה כי הם הבטיחו לחסל אותה עוד כמה דקות: "אם הייתם באים עוד דקה הייתם מאחרים את המועד".

דובב שפתי ישנים - ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

הגדה של פסח שם משמואל - הרה"ק רבי שמואל בורשטיין ב"ר אברהם מסוכוטוב זצוק"ל זי"ע

וא"כ זה הוא עצמו גאולה דכל הגלות הוא תחת אשר לא עבדתם את ה' בשמחה בלי חיות והתחדשות ונושנתם שנתיישן הדבר ואח"כ שהי' אז בריאה חדשה א"כ זה הוא עצמו גאולה והבן

אלו עשר מכות הענין שהיה הגאולה ע"י עשר מכות יש לומר דאיתא במדרש דעשר מכות הם כנגד עשרה מאמרות וכ"ק זקיני זצלה"ה מקאצק אמר דכמו שהי' אצל מצריים ביטול עשר מאמרות כן נפתח אצל ישראל העשרה מאמרות וא"כ הי' אז בריאה חדשה

ודפח"ח ונראה דלהפשיט את עצמו מג' דבריםאלו שהי' ביכולת בג' ימים הוא בסייע אור שנברא ביום הראשון שבכוחו להיות חודר אפילו בתוך גוף גשמי ואין שום דבר מפסיקו ובאשר כל כתות יצה"ר שבקנאה תאוה וכבוד הוא רק מפאת החושך וההסתור וכאשר עיני השכל מאירים ובהירים אין מקום כלל לשלשה דברים אלה ומעט אור ידחה רב חושך ע"כ בג' ימים יש מקום להפשיט עצמו כנ"ל והנה ידוע שכלל דבר יש פנימית וחיצונית הן בגוף הן בנפש והן בשכל שגם בשכל יש פנימית וחיצונית כידוע ליודעים ע"כ במכת חושך שהוא להאיר לישראל מאור שנברא ביום הראשון הי' שלשה ימים ושלושה ימים אחרים והיינו שלהאיר הפנימית יותר נקל מאשר להאיר גם החיצונית כמובן ע"כ ג' ימים הראשונים של חושך נפתח לישראל אור שנברא ביום הראשון להאיר הפנימית ובאשר חוש הראי' הוא יותר דק מחוש המישוש ע"כ להאיר לישראל בפנימית מתייחס לחוש הראי' וע"כ בהיפוך למצרים לא ראו איש את אחיו וג' ימים השניים להאיר גם החיצונית הי' בהיפוך למצרים לא קמו איש מתחתיו שהוא חוש המישוש ואחד על הים שבעתיקא תליא מילתא והאיר לישראל אור היותר גדול שמאיר למעלה ולמטה בהשוואה אחת כידוע ליודעים והיפוך מזה הי' למצרים ויסר את אופן מרכבותיו כידוע פירושו בזה"ק שהוא כח עליון שלהם ע"כ הוא יום אחד דווקא והבן

חשך יש להתבונן במכת החושך שלא הי' כל שבעה כמו בשאר המכות שהי' כל שבעה ימים בסיגנון אחד יחד ובחושך שלשה ימים שלא ראו איש את אחיו ושלושה ימים שלא קמו איש מתחתיו וישב אינו יכול לעמוד וכו' ויום אחד על הים

ונראה דהנה זקיני אדומו"ר זצלה"ה מקאצק אמר דבמכת חשך נתגלה לישראל המאמר הי' אור והנה אור שנברא ביום ראשון אדם מביט בו מסוף עולם ועד סופו וכן הי' לישראל במדבר כמו שהביאו התוס' פרק במה מדליקין ברייתא דמלאכת המשכן אדם מסתכל בטפיח ויודע מה בתוכו בחביות ויודע מה בתוכו וכן בישראל בשלושת ימי אפילה כדאיתא במד"ת שהי' מאיר לישראל ומראה להם וכו' ומה שבתנבות ובחביות ובמטמוניות והכל ענין אחד שלא הי' הגשם מפסיקו באשר הי' רוחני ואין הגשם מפסיק בעד הרוחני וכבש"ס בבורות ודציצא דמית (פירש"י אפרוח שמת בקליפתו)

מהיכא נפיק רוחי מהיכא דעל נפיק והנה כ"ק אבי אדומו"ר זצלה"ה פירש אהא דאמר משה דרך שלושת ימים נלך במדבר ופרעה השיבו זבחו לאלהיכם בארץ שמשה אמר שלגשת אל עבודת ה' צריכן להיות מופשט מקנאה תאוה וכבוד שהם בגוף ונפש ושכל תאוה בגוף קנאה בנפש שהוא מכתות הנפש כבוד בשכל ולזה רמו שלשת ימים נלך במדבר להפשיט עצמם מג' אלו והוא כעין היו נכונים לשלשת ימים שנאמר במתן תורה ופרעה ברשעתו אמר שא"צ אלא גם עם כל הארציות נמי יכולין לעבוד

סגולה לפרנסה - תפילין

"וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ פִּי בְּיַד חֻזְקָה הוֹצֵאָה ה' מִמִּצְרַיִם" (י"ג, ט')

והיו לך לאות מלשון סימן על ירך כמו לידך לצידך שע"י כך תדע את מקומך בעולם ועד איפה תחום מקומך וכן מה צריך להיות לידך ומה לא בחינת הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע כי ראית מה למדת כאשר היית שכן של המצרים הרשעים וכן כותב דוד המלך בתהילים ק"א לא ישב בקרב ביתי עשה רמיה דבר שקרים לא יכון לנגד עיניו שזה לזיכרון בין עיניך היינו שע"י הנחת התפילין יזכור כי יש מנהיג ובורא לעולם והכל מושג בפרטיות ויש יכולת בידי הבורא יתברך לעשות הכל ולכן יש לשעבד את כל הכוחות הן הגשמיות שביד והן הרוחניות שבראש לעבודתו יתברך ולא יעשה דברים לא כשרים כדי לנסות לזכות במה שלא שלו ועי"ז יזכה שיתקיים בו המקרא שנאמר על מניח התפילין ויראו ממך היינו שלא יקרבו אל מקומך כל המפריעים המקטרגים ותקבל את מה ששלך בנקל ובלי טרחה רבה